

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Jobbágy Krisztina ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Leszkoven László ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság előtt 4.P.20.154/2010. számon megindított és a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.652/2010/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 18. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperest arra kötelezi, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 654.000 (hatszázötvennégyezer) forintot.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 39.200 (harminckilencezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint 2007. április 24-én az Észak-alföldi Munkaügyi Felügyelőség Mü-2448-29/2007-6215. számú határozatával a felperest 2.100.000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta. A felperes megbízást adott az ügyvéd foglalkozású alperesnek az elsőfokú határozat elleni fellebbezési eljárásra és az esetlegesen szükséges bírósági eljárásra. Az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség elnöke, mint másodfokú hatóság 2007. június 25-én kelt 5766-2/2007-5010. számú határozatával a munkaügyi bírság összegét 600.000 forintra

mérsékelte. Mivel az alperes a jogerős közigazgatási határozat ellen a törvényi határidő elteltét követően nyújtotta be a keresetlevelet, igazolási kérelmének jogerős elutasítását követően a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 2008. március 19-én jogerőre emelkedett végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. Az alperes nem tájékoztatta a felperest sem a másodfokú határozatról, sem a keresetlevél elutasításáról.

2008. január 7-én a felperes megbízást adott .. pénzügyi tanácsadónak a 2008. évi költségvetési, illetőleg uniós pályázatok figyelemmel kísérésére, illetve arra, hogy tegyen javaslatot, hogy a felperes mely meghirdetett pályázatoknak felel meg, és az egyeztetéseknek megfelelően a pályázatot készítse el. Megállapodtak abban, hogy a megbízottat a pályázat elkészítését és postára adását követően alapidíj illeti meg, és a kért támogatás 3-6 %-áig terjedő összegű sikerdíjra is igényt tarthat. A szerződés 6. pontja értelmében a sikerdíj teljes összegére akkor is jogosult a megbízott, ha a pályázat készítése, beadása, elbírálása, illetve a beruházás megvalósítása során a támogatás elnyerése a megrendelőnek felróható körülmények miatt nem valósul meg. A felperes 2008. december 31-ig vállalt kötelezettséget a sikerdíj megfizetésére.

2008. április 30-án és május 29-én a felperes pályázatot nyújtott be az MVH Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságához kertészeti gépek beszerzése, illetve kertészet korszerűsítése iránti támogatás iránt. A támogató 2008. szeptember 26-án kelt 179/1501/206/3/2008., valamint a 2008. október 22-én kelt 183/1501/20/8/2008. számú határozataiban a támogatások iránti pályázatokat elutasította azzal, hogy a felperes munkaügyi kapcsolatai nem tekinthetők rendezettnek, emiatt nem felel meg az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényben foglalt feltételeknek, ezért támogatásban nem részesíthető.

A ..i Ügyvédi Kamara 2009. október 1-jén kelt P.8/2009/1. számú határozatában a felperes bejelentése alapján indult fegyelmi eljárást megszüntette, és az alperest figyelmeztetésben részesítette, tekintettel arra, hogy a kereset késedelmes előterjesztésével kisebb súlyú szabálysértést követett el.

A felperes keresetében 8.144.000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 277.§ (4) bekezdésében előírt együttműködési kötelezettségének megszegése miatt. Kereseti tényelődása szerint a munkaügyi ellenőrzés során meghozott jogerős határozatról csak 2008. július 17-én értesült, így a pályázatok benyújtására abban a tudatban került sor, hogy a munkaügyi kapcsolatok rendezettek. Időben történő tájékoztatás esetén nem kötötte volna meg a megbízási szerződést ..nal és nem nyújtotta volna be a pályázatokat. A kártérítésként a kifizetett 2.544.000 forint alap- és sikerdíj, a jogerős határozattal kiszabott 600.000 forint bírság összege és 5.000.000 forint elmaradt haszon

megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 200.000 forintot. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 100.000 forint perköltséget.

A munkaügyi bírságot kiszabó határozat elleni per igénybevételeének elmulasztása miatt érvényesített kárigény tekintetében kifejtette, hogy a közigazgatási per hatáskörét nem veheti át a kárigényt elbíráló per bírósága, így nem vizsgálhatja, hogy a kereset mennyiben lett volna alkalmas a határozat megváltoztatására, hatályon kívül helyezésére. Ezért ezt az igényt elutasította.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a pályázatírás költsége minden esetben az adott vállalkozás kockázata.

Csupán feltételezés, hogy rendezett munkaügyi kapcsolatok esetén a felperes pályázatai sikerrel jártak volna, azok eredményességéről a jelen per bírósága nem dönthet. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek a pályázatok benyújtásakor tudnia kellett arról, hogy folyamatban levő ügye van a munkaügyi bírság tárgyában.

Tehát a felperes pályázatírással kapcsolatban felmerült költsége, az elmaradt haszon és az alperes mulasztása között az ok-okozati összefüggés sem áll fenn.

Mivel az alperes nem vitásan megszegte a Ptk. 277. § (4) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségét azzal, hogy a felperes tájékoztatását elmulasztotta, ezért az ezzel összefüggésben felmerült kár megtérítésére kötelezte az alperest, amelynek összegszerűségét 200.000 forintban határozta meg.

Az első fokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben keresetét leszállította 6.308.000 forintra.

Az alperes csatlakozó fellebbezéssel élt az első fokú ítélet ellen, amelyben a kereset teljes elutasítását indítványozta és sérelmezte az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét 1.308.000 forintra, a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 50.000 forint általános forgalmi adót tartalmazó 250.000 forintra felemelte. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 6.000 forint általános forgalmi adót tartalmazó 30.000 forint fellebbezési eljárási költséget.

A másodfokú bíróság felperes fellebbezésének hiányában nem érintette a foglalkoztatás elősegítésével kapcsolatos pályázat sikertelenségével összefüggésben előterjesztett kárigényt elutasító

első fokú ítéleti rendelkezést.

Az elsőfokú bírósággal egyezően állapította meg, hogy a felek között az 1998. évi XI. törvényben (Ütv.) szabályozott ügyvédi megbízási szerződés jött létre. Az alperes az ügyvédi kamara határozata szerint is a szerződést megszegve jogellenesen és felróhatóan járt el, amikor nem tájékoztatta felperest a közigazgatási eljárás jogerős befejezéséről, illetve a keresetindítás sikertelenségéről.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elmaradt haszon illetve a pályázati díj kifizetése jogcímén előterjesztett kárigények egyidejű érvényesítése kizárt. Amennyiben a felperes bizonyította volna, hogy az alperes szerződésszerű eljárása esetén a pályázatok elnyeri, a pályázati díj kifizetése a pályáztatással kapcsolatos költségek között lenne elszámolandó, amelyek viselésére a felperes lett volna köteles. A pályázati díj tehát csak akkor érvényesíthető kárként, ha annak kifizetése az alperes felróható magatartása következtében meghiúsult támogatásra tekintettel utólag nyilvánvalóan szükségtelenné, indokolatlanná vált. Ezért a másodfokú bíróság a pályázati díj kifizetésével kapcsolatban felperesnél felmerült költség kárként való érvényesítését ítélte megalapozottnak.

Az alperes a perben nem bizonyította, hogy a másodfokú közigazgatási határozat meghozataláról és annak tartalmáról, továbbá a kereset benyújtásának sikertelenségéről tájékoztatta volna a felperest, és azt az előadást sem cáfolta sikerrel, hogy a felperes csak 2008. júliusában szerzett tudomást ezekről a tényekről. Nyilvánvalóan alaptalanul hivatkozott arra, hogy a perindításra megbízást nem kapott, ezt a kereset benyújtásának ténye cáfolja. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes 2008. április 10-én, a konkrét pályázatok benyújtásával kapcsolatos külön szerződések megkötése időpontjában nem tudott arról, hogy a pályázatok benyújtása eleve esélytelen lesz. Az pedig életszerű, hogy a felperes a tények tudatában nem vállalt szerződéses kötelezettséget pályázati díj kifizetésére. A kiegészítő szerződések a 2008. január 7-én megkötött megbízási szerződésben foglaltakkal együtt arra az esetre is kötelezték a felperest az alapidíj és a sikerdíj megfizetésére, ha a felperesnek felróható körülmények miatt sikertelen a pályázata. A felperes alappal tarthatott igényt a becsatolt szerződések és a számlák alapján őt terhelő alap- és sikerdíjból álló megbízási díj összegének megfelelő kártérítésre. A másodfokú bíróság megítélése szerint annak nincs jogi relevanciája, hogy a felperes a munkaügyi közigazgatási eljárás folyamatban létéről tudott, és ennek következtében a szerződések megkötésével így is kockázatot vállalt arra az esetre, ha a támogatás kifizetésének időpontjáig bekövetkezne a kizárási feltétel, mivel nyilvánvalóan maga a kockázatvállalás sem következett volna be akkor, ha az alperes a tájékoztatási kötelezettségének eleget tesz. A másodfokú bíróság kifejtette azt is, hogy a sikertelen pályázatok miatt költségként

el nem számolható megbízási díj megtérítésére irányuló igény kizárja az ezzel egyidejűleg elmaradt haszon megtérítése iránti igény érvényesítését. Mindemellett megjegyezte, hogy az elmaradt haszon megállapítására csak konkrét, igazolható adatok alapján kerülhet sor.

Alappal hivatkoztak a felek arra, hogy az elsőfokú ítélet által megállapított 200.000 forintos kártérítés ténybeli és jogi alapja nem derül ki, arra a jogorvoslathoz való jog megsértése miatt sem tarthat igényt a felperes.

Mindezek alapján a felperes által megbízottjának, a kertészet korszerűsítése és kertészeti gépek beszerzése érdekében benyújtandó pályázatokkal kapcsolatban kifizetett díj kártérítésként való megfizetésére kötelezte az alperest.

A másodfokú bíróság az alperesnek fizetendő perköltség összegét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-ában foglaltakra tekintettel felemelte.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a keresetnek helyt adó rendelkezés hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte.

Észrevételezte, hogy a másodfokú bíróság nem rendelkezett a fellebbezési kérelmen lerótt 10.000 forint fellebbezési eljárási illetékről.

A felülvizsgálati kérelem érvelése szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 339. §-át, továbbá a Ptk. 277. § (4) bekezdésének rendelkezését és a Ptk. 340. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat.

Jogszábálysértőnek tartotta, hogy az alperesi ellenkérelem önhibára és kármegosztásra vonatkozó részét figyelmen kívül hagyta a másodfokú bíróság, ítélete indokolásában nem is hivatkozott rá. Álláspontja szerint a felperes terhére kizárólagos önhiba állapítható meg, ez pedig a károkozó felelősséget kizáró körülmény. Amennyiben ezt az álláspontot nem osztja a Legfelsőbb Bíróság, annak megállapítását kérte, hogy a felperes közrehatott a kár bekövetkeztében. Ennek alapján pedig a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint nem kell megtéríteni a kárnak ezt a részét. A másodfokú bíróság nem tulajdonított annak jelentőséget, hogy a felperes a megbízási szerződést az elsőfokú határozat meghozatalát követően több mint fél évvel később kötötte meg. A megbízási szerződés sikerdíj mértékére vonatkozó kiegészítésére pedig majdnem egy évvel később került sor. A munkaügyi eljárások 30 és 60 nap közötti elbírálási határidejére tekintettel életszerűtlennek tartotta, hogy a felperes alappal gondolhatta, az ügyben még nem született döntés. Kifejtette: a felperes alaptalanul bízott abban, hogy a vele szembeni munkaügyi eljárás teljes pernyertességével fog befejeződni. Ismerte azt a jogszabályt, amely szerint pályázatait nem lehetnek sikeresek rendezetlen munkaügyi kapcsolat mellett. Az alperes ezzel szemben nem tudott arról, hogy a felperes pályázni készül. Tényként állapítható meg tehát, hogy a felperes a

folyamatban levő munkaügyi eljárásról tudva kötötte meg szakcéggel a pályázatok elkészítésére vonatkozó szerződést, és vállalta, hogy bármilyen, az ő érdekkörében felmerülő okból sikertelen a pályázat, a díjat ennek ellenére kifizeti. A felperes alapvető gondosság tanúsítása mellett elkerülhette volna a pályázatokkal kapcsolatos költségeket és kiadásokat. A felperestől és a megbízása alapján eljáró szakcégtől elvárható lett volna a munkaügyi bírság sorsa felőli tudakozódás, különösen, hogy egy több százmillió forintos igényt érintő pályázatot készítettek elő és készítettek el. A pályázatok benyújtása előtt bármikor beállhatott volna a bírságban marasztaló határozat anyagi jogereje. Egy jogerős másodfokú határozat megsemmisítése iránt esetlegesen előterjesztett kereseti kérelemnek a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.

A felperes megbízási szerződésének 6. pontja kimondja, hogy a megrendelő semmi olyan tényt nem hallgat el, ami a pályázat pozitív elbírálását vagy sikeres lebonyolítását veszélyezteti. A felperes e szerződésre alapította kártérítési igényét, azonban a felperes terhére esik az is, ha nem szólt a megbízottnak a rendezetlen munkaügyi kapcsolatról, illetve az is, ha a folyamatban levő eljárásról említést tett, de a pályázatiíró személy erről nem vett tudomást. Hivatkozott az EBH 2003/851. számú határozatra, mely szerint alapvető jogelv, hogy a jogalanyok magatartásuk következményét maguk viselik. Felelnek emellett szerződéses partnereik magatartásáért. Utalt e körben a Ptk. 340. § (2) bekezdésére is.

Hivatkozott arra, hogy a munkaügyi ellenőrzés során a munkavállalók alkalmi munkavállalói könyveiket nem tartották maguknál, és az ellenőrzés során sem tudták bemutatni. A felperes a szabálysértést elismerte. Ezzel a magatartásával felperes megszegte az alkalmi munkavállalói könyvvel való foglalkoztatás szabályait tartalmazó 1997. évi LXXIV. tv. 6. § (7) bekezdését. Ebből következően számítania kellett arra, hogy az alperes jogi képviseleti munkájától függetlenül, ha csökkentett mértékben is, de a szabálytalanságok miatt bírsággal kell szembenéznie az elismert, 21 rendbeli munkaügyi szabálysértés miatt. Egy 100 milliós nagyságrendet érintő beruházássorozat kapcsán pedig nem lehetett figyelmen kívül hagyni a lezárult munkaügyi ellenőrzési eljárást és annak eredményét. Az alperes állítása szerint a felperes tudomással bírt arról, hogy a másodfokú határozat jelentős mérséklés mellett megszületett, bár ezt a perben tagadta. Amennyiben a felperes hivatkozása megfelelne a valóságnak, akkor is fokozott körültekintéssel kellett volna eljárnia a le nem zárt munkaügyi ellenőrzési eljárás miatt. A felperes terhére eső körülmény, hogy ennek ellenére pályázatokat készítettett elő, és a pályázatiíróval sikerdíjas szerződést kötött, nem tájékoztatta a pályázatiíró a folyamatban levő eljárásról, illetve ha tájékoztatta, és mégis elkészítették, majd benyújtották a pályázatokat, továbbá a felperes

a sikerdíjas szerződést teljesítette.

Az alperes vitatta a per során, hogy magatartása felróható volt. A felperes pedig az elsőfokú eljárásban nem bizonyította az összecszerűséget és az okozati összefüggést. Ez utóbbi a másodfokú eljárásban sem nyert bizonyítást, ezért a keresetet el kellett volna utasítani. Az alperest - elvárható magatartására nézve - bizonyítási kötelezettség nem terhelte. Álláspontja szerint az okozati összefüggés a perben nem került feltárássra kellőképpen, lehetőséget kellett volna adni az ellenkező jogi álláspont esetén az alperesnek az elvárható magatartás bizonyítása terén nyilatkozatai megtételére azzal, hogy csak ezt követően lett volna a bíróság abban a helyzetben, hogy döntsön a kártérítési igény felől.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hivatkozott az ügyvédi kamara határozatára, amely alátámasztja az alperes jogellenes és felróható magatartását. Érvelése szerint a kártérítés megállapításához szükséges összes feltétel fennállása bizonyított.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp.275.§ (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálhatta felül.

A felperes kártérítés iránti igényét az alperessel megkötött ügyvédi megbízási szerződésre alapította.

Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 1. és 3. §-a szerint az ügyvéd feladata, hogy a megbízót a jogai érvényesítéséhez hozzásegítse legjobb tudása szerint lelkiismeretesen, a jogszabályok megtartásával.

Az Ütv. 10. § (1) bekezdése értelmében az ügyvéd a tevékenysége körében okozott kár megtérítéséért a Ptk. szerint felel.

A Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 277. § (2) bekezdése tartalmazza a felek szerződésteljesítésében való együttműködésre vonatkozó szabályokat. Eszerint a kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segítenie

a teljesítést.

Tényként állapítható meg a perben, hogy a felperes a munkaügyi bírságot kiszabó határozat elleni jogorvoslat elintézésével bízta meg az alperest.

Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a peradatok szerint az alperes nem tájékoztatta a felperest sem a másodfokú határozatról, sem a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításáról. Az alperes a Pp.164.§ (1) bekezdése szerint fennálló bizonyítási kötelezettsége ellenére nem igazolta a perben, hogy értesítette a felperest a jogerős közigazgatási határozat meghozataláról illetve annak késedelmes előterjesztése miatt sikertelen bírósági jogorvoslatáról.

Ennek alapján a jogerős ítélet helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a szerződésszegése miatt köteles a felperes pályázataival kapcsolatban felmerült és általa kifizetett díjak kártérítésként való megfizetésére.

Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a felperesnek tudomása volt az elsőfokú munkaügyi határozatról, tehát amennyiben az ügyvéd alperes nem értesítette a jogorvoslat eredményéről, az eljárás függőben létéről volt ismerete.

A Ptk. 277. § (2) bekezdésében meghatározott együttműködési kötelezettségre tekintettel a felperest is terhelte annak kötelezettsége, hogy az alperestől érdeklődjön a pályázat benyújtása előtt a tudomása szerint folyamatban lévő eljárásról. A felperes állította, de nem bizonyította a perben, hogy többször tudakozódott az ügy állásáról az alperesnél. Így tehát a felperes anélkül kötött megbízási szerződést a pályázatok benyújtására, elkészítésére, és fizette ki annak díját, hogy tisztázta volna az alperessel, a folyamatban levő ügyben született-e jogerős határozat.

A Ptk. 340. § (1) bekezdése értelmében a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az együttműködési kötelezettség körében a felperes sem úgy járt el, ahogy az elvárható volt. A megbízási szerződés megkötése és teljesítése előtt nem érdeklődött az alperesnél az ügy állásáról, holott a jogszabály rendelkezése alapján a pályázatok rendezetlen munkaügyi kapcsolatok esetén érdemben nem bírálhatók el. Ezért a kár megosztása indokolt. A Legfelsőbb Bíróság ennek mértékét 50-50 %-ban állapította meg. Ennek megfelelően az alperes a pályázatokkal kapcsolatban felmerült 1.308.000 forint kár 50 %-a, azaz 654.000 forint megfizetésére köteles.

Tévesen hivatkozott arra az alperes, hogy a jogerős ítélet nem rendelkezett az általa lerótt 10.000 forint csatlakozó fellebbezési

illetékről, mivel csatlakozó fellebbezése a per főtárgya tekintetében nem vezetett eredményre.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint részben hatályon kívül helyezte, a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperest a fentiek szerinti kártérítés megfizetésére kötelezte.

A Legfelsőbb Bíróság rendelkezése az első és másodfokú perköltség megállapítását nem érintette.

A felülvizsgálati eljárásban a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes az alperes által lerótt felülvizsgálati eljárási illetéknek a pernyertessége arányában történő megfizetésére köteles.

Budapest, 2011. október 5.

Dr. Mészáros Máttyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

Vné

tisztviselő